

Plan mot diskriminering och kränkande behandling för Olovslundsskolan och Nockebyhovsskolan

Planen omfattar grundskola och grundsärskola f-6, fritidshemmen och mellanstadieverksamheten. Planen gäller för verksamhetsåret 2020.

Innehåll

Grunduppgifter för verksamhetsåret 2020	4
Vision	4
Skolornas policy	4
Delaktighet.....	5
Förankring.....	5
Utvärdering av fjolårets plan.....	5
Skollagen och diskrimineringslagen	6
Plan mot kränkande behandling enligt skollagen	6
Arbete med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen	6
Kränkande behandling.....	7
Olika former av kränkningar	7
Mobbning.....	8
Kränkningar som sker utanför skolan.....	8
När det inte bedöms vara kränkande behandling	8
Diskriminering.....	8
<i>Direkt diskriminering</i>	9
<i>Indirekt diskriminering</i>	9
<i>Bristande tillgänglighet</i>	9
<i>Instruktioner att diskriminera</i>	9
Trakasserier.....	9
Sexuella trakasserier	9
Skolans skyldighet att agera.....	9
Repressalier	10
Diskrimineringsgrunderna.....	10
<i>Kön</i> 10	
<i>Könsidentitet eller könsuttryck</i>	11
<i>Etnisk tillhörighet</i>	11
<i>Religion eller annan trosuppfattning</i>	11
<i>Funktionsnedsättning eller funktionsvariation</i>	12
<i>Sexuell läggning</i>	12
<i>Ålder</i> 13	
Skolornas rutiner	14
Trivselregler	14
Åtgärdstrappa	14

Sluta-regeln	14
Den gyllene regeln.....	15
Vårdnadshavare - förväntansdokument	15
Vår gemensamma värdegrund.....	15
Konflikthantering.....	16
<i>Vad är en konflikt?</i>	16
<i>Mindre konflikt</i>	16
<i>Konflikt</i> 16	
<i>Större konflikt</i>	16
<i>Vid "konflikt" och "större konflikt"</i>	17
<i>Vem tar hand om konflikten?</i>	17
<i>Vem tar hand om klassen/gruppen/andra elever?</i>	17
<i>Samtalsrum</i>	17
<i>Hur hanterar vi konflikten?</i>	17
<i>Information till vårdnadshavare</i>	17
Gårdsvårdsschema för Olovslundsskolan läsåret 2019-2020.....	17
<i>Fotbollsplanen</i>	18
Tips till gårdsvårdar	18
Rutiner för dokumentation vid kränkande behandling	18
3. Bedömning av händelsen	19
4. Åtgärda och sätta stopp för kränkningar och trakasserier.....	19
5. Följa upp och utvärdera åtgärderna	20
6. Dokumentera	20
Lathund.....	20
Resultat av utvärderingen av fjolårets plan	21
Kartläggning av verksamhetsåret 2019	26
Resultat av brukarundersökning 2019.....	26
<i>Nockebyhovsskolan</i>	26
<i>Olovslundsskolan</i>	26
<i>Olovslundsskolans grundsärskola</i>	27
Resultat av trivselenkäterna 2019	27
Kränkningsanmälningar 2019	27
Trygghetsgruppens utvärdering	28
Elevhälsoteamets utvärdering	28
Klassråd och elevråd	29

Främjande insatser under året	29	
Trygghetsgruppen	29	
<i>Trygghetsgruppens medlemmar och årskursansvar</i>	29	
Implementering av planen hos personal	30	
Förenklad likabehandlingsplan	30	
Klassråd, elevråd och skolråd	30	
VIS – Värdegrund i skolan.....	30	
Medborgarskapskolan	31	
<i>Förskoleklass – introduktion till Barnkonventionen</i>	31	
<i>Årskurs 1 - Känslor och trygghet, egna uppfattningar och andras perspektiv</i>		31
<i>Årskurs 2 - empati, vänskap och mod</i>	31	
<i>Årskurs 3 - rättigheter och skyldigheter på nätet</i>	31	
<i>Årskurs 4 - fördjupning i barnkonventionen</i>	31	
<i>Årskurs 5 - vuxna, samhället och andra organisationer som stöd</i>	32	
<i>Årskurs 6 - normer och fördomar</i>	32	
NOOLAN-modellen.....	32	
Elevhälsoarbete.....	32	
Faddring.....	33	
Rastvärdar och vuxennärvaro	33	
Rastaktiviteter och trygg skolgårdsmiljö	33	
Tillgänglighet	33	
Etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning	34	
Förebyggande åtgärder utifrån kartläggningens resultat	34	
Studiero	34	
Kartläggning av risker.....	34	
Språkbruk och dolda kränkningar.....	34	
Kön, könsidentitet och sexuell läggning	35	
Kränkningar på nätet	35	
Barnkonventionen.....	35	
Analys	35	
Mål för verksamhetsåret 2020	36	
Årshjul.....	37	

Grunduppgifter för verksamhetsåret 2020

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskola och grundsärskola f-6, fritidshemmen och mellanstadieverksamheten.

Ansvariga för planen

Skolkurator Nathalie Lidström, biträdande rektor Lisa Smeds och rektor Henrik Kroon.

Planen gäller från

2020-03-17.

Vision

Vår vision är; "Vi skapar verktyg för ett livslångt lärande." Det innebär att vår uppgift är att ge alla elever verktyg för sitt lärande och sin personliga utveckling och att vi ska göra allt för att hjälpa och stödja varje enskild elev. Vi vill lyfta fram det som fungerar hos varje barn och bekräfta barnets förmågor. Vi arbetar för att stärka barnets självkänsla och självförtroende och därmed skapa goda förutsättningar för inläring och utveckling.

Olovslundsskolan och Nockebyhovsskolan ska vara en plats där barn och vuxna ska trivas och må bra. Vi vill tillsammans med vårdnadshavare främja elevernas utveckling till kreativa och demokratiska människor med goda kunskaper inför framtiden. Ledorden trygghet – jämlikhet – stabilitet, tror vi ger möjlighet till kunskap och livslångt lärande. Detta uppnås genom god kännedom om kunskapsmål, kontinuerlig återkoppling och handledning samt genom respektfullt och vänligt bemötande av varandra. Vi eftersträvar en flerstämmig lärmiljö, där kunskap skapas i meningsfulla sammanhang och i sociala samspel där det råder tal- och lyssnarutrymme för alla. Arbetet utgår ifrån diskrimineringslagen, skollagen och barnkonventionen. Alla elever ska känna sig sedda och ingen ska utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkningar.

I den här planen framgår det hur vi på skolorna jobbar främjande och förebyggande mot kränkningar och för lika rättigheter och möjligheter, hur vi ska agera om kränkningar uppstår och vilka mål vi har för kommande verksamhetsår.

Skolornas policy

På Olovslundsskolan och Nockebyhovsskolan råder nolltolerans av kränkande behandling trakasserier och sexuella trakasserier och det råder förbud mot diskriminering. Det innebär att alla anställda på skolorna är skyldiga att agera, markera och sätta stopp för kränkningar och trakasserier. Vid påstådda kränkningar, trakasserier eller diskriminering ska situationen skyndsamt utredas och åtgärder ska sättas in för att sätta stopp för kränkningarna. Eleverna ska känna till att det råder nolltolerans av kränkningar genom att de årligen och löpande, får kunskap om vad kränkningar är och vad allas rätt till lika rättigheter och möjligheter innebär genom det värdegrundsarbete som ska genomsyra verksamheten. Eleverna ska känna till att de kan vända sig till vuxna på skolan om de upplever sig kränka. Eleverna ska också vara delaktiga i kartläggningen av risker för att kränkningar kan uppstå och om det finns hinder för lika rättigheter och möjligheter. Eleverna ska även vara delaktiga i utvärdering och förslag till åtgärder för att öka trygghet och trivsel på skolorna. Personalen ska känna till planen och hur en ska agera vid påstådda kränkningar.

Delaktighet

Ett fungerande arbete mot diskriminering och kränkande behandling förutsätter att alla i verksamheten är delaktiga i det. Det innebär att elever, personal och vårdnadshavare bidrar med information om hur nuläget ser ut, deltar i värdegrundsarbetet, ger förslag på åtgärder och involveras i utvärdering av åtgärderna utifrån vårt övergripande mål att bevara den höga trivseln och tryggheten på våra skolor.

Förankring

Elever tar del av planen genom elevråd, klassråd, skolråd och löpande i undervisningen. Bland personalen förankras planen på arbetsplatsträff, samverkansgrupp och på arbetslagsmöten. Skolledningen informerar om planen för föräldraföreningen och på elevråden samt publicerar planen på skolornas hemsida. Föräldrarna tar även del av det löpande arbetet via veckobrev.

Utvärdering av fjolårets plan

Varje termin besvarar eleverna på skolorna en enkät angående trygghet och trivsel. Elever och vårdnadshavare i åk f, 2 och 5 i Stockholms stad besvarar också en brukarenkät årligen. Dessa enkäter ligger till grund för kartläggningen av nuläget men också för utvärderingen av fjolårets plan. Skolledning, klasslärare och Trygghetsgruppen sammanställer resultatet från enkäterna och förmedlar det till personalen. Årskursansvarig i Trygghetsgruppen tillsammans med arbetslagsledarna pratar om resultaten i sina arbetslag och vidare i sina klasser och på fritids. Resultaten av brukarundersökningen och trivselenkäterna analyseras av Trygghetsgruppen, arbetslagen, skolledningen och den pedagogiska ledningsgruppen. Eleverna pratar om resultatet, mål, åtgärder och utvärdering i sina klasser, på elevråd och skolråd.

Undersöka-analysera-åtgärda-utvärdera

När kartläggningen av trivsel och trygghet är genomförd redovisas resultaten för elever och personal och tillsammans diskuteras resultatet, möjliga orsaker till resultatet samt förslag till mål och åtgärder. Därefter uppdateras planen och presenteras för elever, personal och vårdnadshavare. Planen följs sedan löpande under året och utvärderas i slutet av året.

Elever	Vårdnadshavare	Personal
Trivselenkät	Veckobrev	Elevpratsmöten
Brukarundersökning	Hemsida	Arbetsplatsmöten
Undervisning	Föräldramöten	Samverkansgrupp (SVG)
VIS	Föräldraföreningen	Trygghetsgruppen (TG)
Klassråd	Brukarundersökning	Elevhälsoteamet (EHT)
Elevråd		Pedagogiska ledningsgruppen
Skolråd		

Skollagen och diskrimineringslagen

Den 1 januari 2017 ändrades bestämmelserna i diskrimineringslagen, och ett 3 kap. infördes. Ändringarna handlade främst om att:

- arbetet med aktiva åtgärder ska ske löpande i fyra steg, undersöka – analysera – åtgärda – följa upp och utvärdera
- det ska finnas riktlinjer och rutiner mot trakasserier och sexuella trakasserier på skolan
- kravet om en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav om att hela arbetet med aktiva åtgärder ska dokumenteras och
- skolornas arbete med aktiva åtgärder ska omfatta alla sju diskrimineringsgrunderna

Lagändringarna gäller trakasserier och diskriminering, men bestämmelserna om kränkande behandling är oförändrade. Skolorna ska därför fortfarande ha en plan mot kränkande behandling, enligt skollagen. Det huvudsakliga syftet med lagändringarna är att förtydliga och förenkla skyldigheten att bedriva ett aktivt arbete med att främja lika rättigheter och möjligheter.

Plan mot kränkande behandling enligt skollagen

Alla verksamheter som lyder under skollagen måste varje år göra en plan mot kränkande behandling. Tanken är att planen ska förebygga och förhindra kränkningar. Det ska finnas en plan för varje verksamhet och den ska anpassas till läget som råder på den specifika skolan. Därför måste det alltid göras en kartläggning och det är viktigt att eleverna är med i arbetet med att ta fram planen eftersom de är experterna på hur situationen är på deras skola. Utifrån kartläggningen planeras det arbete som ska göras under året. Planen ska innehålla en beskrivning över vad personalen ska göra om det händer något akut, en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever samt en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan.

Arbete med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen

Skolan är skyldig att arbeta mot diskriminering och för lika rättigheter och möjligheter i verksamheten. Det kallas aktiva åtgärder. I det ingår bland annat att undersöka riskerna för diskriminering och att ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Skolan ska också agera snabbt om en elev blir utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier.

Aktiva åtgärder har i likhet med diskrimineringsförbuden till syfte att förebygga och motverka diskriminering. Diskrimineringsförbuden är avsedda att motverka konkreta diskriminerande handlingar i individuella fall. Syftet med aktiva åtgärder är dessutom att skolan ska arbeta fortlöpande för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter på en mer generell och strukturell nivå. Arbetet med aktiva åtgärder handlar alltså inte om att

genomföra åtgärder mot problem som redan har uppkommit i ett enskilt fall, utan om att förebygga att barn och elever diskrimineras eller på annat sätt får begränsade möjligheter i skolan eller på fritidshemmet. Om skolan brister i det förebyggande arbetet går det att anmäla det till DO.

Det främjande och förebyggande arbetet mot diskriminering och trakasserier ska ske löpande i fyra steg:

- 1. Undersöka** om det finns risker för diskriminering – inklusive trakasserier och sexuella trakasserier – eller repressalier (bestraffning) eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter. Undersökningen ska göras utifrån samtliga diskrimineringsgrunder.
- 2. Analysera orsakerna** till de risker och hinder som har upptäckts.
- 3. Åtgärda** – genomföra de åtgärder som skäligen kan krävas för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Detta ska tidsplaneras och åtgärderna ska genomföras så snart som möjligt.
- 4. Följa upp och utvärdera** arbetet. När det är klart ska de erfarenheter som arbetet har gett gå att använda i steg ett, undersökningen, i nästa cykel av arbetet med aktiva åtgärder.

Kränkande behandling

Kränkning är ett paraplybegrepp där mobbning, trakasserier och övrig kränkande behandling ingår. Här ryms alla typer av handlingar som gör att en elev känner sig ledsen, sårad eller mindre värd. Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Det kan också vara kränkande behandling om någon skickar elaka mail, chat-meddelanden, sms eller kommentarer på sociala medier. Det är viktigt att komma ihåg att alla elever inte har samma förmåga att uttrycka att de varit kränkta. Skolan har ett ansvar att fånga upp signaler som typiskt sett är kränkande och höra efter hur eleven uppfattat situationen.

Utgångspunkten för skolans skyldigheter är elevens upplevelse av kränkande behandling. Om jag som personal är osäker på om en elev har upplevt sig vara utsatt för kränkande behandling är det enklaste sättet att fråga eleven hur den uppfattat situationen och om eleven mår bra och känner sig trygg. Ett annat sätt att göra bedömningen är att fråga sig om det hade ansetts vara acceptabelt om det var vuxna som behandlat varandra på liknande sätt.

Olika former av kränkningar

Kränkningar brukar kategoriseras i psykiska, verbala och fysiska kränkningar. Exempel:

- Psykiska kränkningar: utfrysning och subtila metoder som miner, gester, ignorans, undvikande, suckar och blickar.

- Verbala kränkningar: nedsättande ord, skvaller, rykten, förtal och överdrifter.
- Fysiska kränkningar: slag, sparkar, knuffar, fasthållning, sabotage och förföljelse.

Mobbning

Med mobbning menas upprepade kränkningar mot en person under en längre tid. Det finns olika sorters mobbning som till exempel fysisk, psykisk eller verbal mobbning. Vanligast är verbal mobbning vilket till exempel kan handla om taskiga kommentarer. I skollagen används inte begreppet mobbning. Enligt skollagens krav ska varje kännedom om en kränkning utredas och åtgärdas. Man bör undvika begreppet mobbing då det tenderar att signalera att det krävs upprepade signaler för att skolans skyldigheter ska träda in. Vid upprepade signaler om kränkande behandling ställs högre krav och skolan förväntas göra en allsidig och grundlig utredning om vad kränkningarna beror på samt vidta åtgärder för att kränkningarna ska upphöra.

Kränkningar som sker utanför skolan

Skolan har skyldighet att vidta åtgärder om det har samband med verksamheten. Om eleverna har en konflikt utanför skolan kommer det troligtvis att följa med eleverna in i skolan. För skolan kännedom om kränkande behandling och eleverna går på samma skola är det att betrakta som samband med verksamheten och skolans skyldighet att motverka kränkande behandling träder in.

När det inte bedöms vara kränkande behandling

I skollagen finns allmänna befogenheter för rektor och lärare som inte är att betrakta som kränkande behandling. Med det menas att en rektor eller lärare får vidta sådana tillfälliga och omedelbara åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande beteende. En sådan åtgärd får endast vidtas om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Exempel är beslut om tillfälliga omflyttningar av elever i klassrummet, att ge elever tillsägelser/tillrättavisningar, att handgripligen sära på elever som bråkar eller att förhindra elevens pågående skadegörelse. Rektorn eller en lärare får omhändertaga föremål som används på ett sätt som är störande i utbildningen eller som kan utgöra en fara för säkerheten i utbildningen. Ett omhändertaget föremål ska i normalfallet återlämnas vid skoldagens slut. Om en elev anser sig utsatt för kränkande behandling, i samband med att skolan använt sig av dessa befogenheter, ska även detta anmälas och utredas.

Diskriminering

Diskriminering är när någon med formell maktposition, i skolan till exempel en lärare, missgynnar eller behandlar en elev sämre än andra och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det betyder att elever inte kan diskriminera varandra i juridisk bemärkelse. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, instruktioner att diskriminera, trakasserier och sexuella trakasserier är former av diskriminering.

Direkt diskriminering

Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering är när det finns en regel eller en rutin som verkar neutral men särskilt missgynnar en person utifrån någon av diskrimineringsgrunderna. Då kan regeln vara diskriminerande, trots att det är samma regel som tillämpas för alla. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller allergi behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte genomför skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Elever har till exempel rätt till anpassningar och stöd i undervisningen.

Instruktioner att diskriminera

Instruktioner att diskriminera är till exempel när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, till exempel en anställd, att diskriminera någon annan.

Trakasserier

Trakasserier är när någon blir kränkt utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Det räcker med en händelse för att någon ska göra sig skyldig till trakasserier. Trakasserier kan vara att ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar, med koppling till diskrimineringsgrunderna. Det kan exempelvis handla om skällsord eller utfrysning.

Barn och elever har rätt, enligt diskrimineringslagen, att inte bli trakasserade eller sexuellt trakasserade vare sig av någon vuxen på skolan eller av andra barn eller elever. Om en anställd på skolan får veta att ett barn eller elev känner sig trakasserad ska skolan utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier. Om det är en anställd som trakasserar ett barn eller en elev kan detta anmälas till DO.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier kan vara att någon till exempel tafsar eller skickar bilder med sexuellt innehåll. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, blickar, gester och anspelningar eller jargong.

Skolans skyldighet att agera

Elever har rätt att inte utsättas för trakasserier eller sexuella trakasserier. Skolan är skyldig att utreda påstådda trakasserier och sedan vidta lämpliga åtgärder för att trakasserierna ska upphöra. Med trakasserier menar vi här både sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med en eller flera diskrimineringsgrunder.

Skolans utrednings- och åtgärdsskyldighet gäller för alla former av trakasserier som uppstår i samband med verksamheten oavsett om trakasserier utförs av barn, elever eller personal. Det gäller även om kränkningen sker på fritiden om det har negativ påverkan på elevernas skolsituation. Med sociala medier och mobiltelefoner suddas gränsen mellan skolan och fritiden ut. Skolan bör därför vara extra uppmärksam på kränkningar som pågår bland elever på nätet och via sms.

Även om händelsen är polisanmäld och det pågår en brottsutredning ska skolan utreda och åtgärda trakasserier och sexuella trakasserier. En brottsutredning syftar till att ta reda på om ett brott har begåtts medan skolans utredning ska ge ett underlag för att avgöra vad som måste göras för att eventuella trakasserier ska upphöra. Det går att anmäla till DO om skolan inte uppfyller sin skyldighet att utreda och genomföra åtgärder.

Repressalier

Den som vill påtala eller anmäla diskriminering ska kunna göra det utan att behöva oroa sig för negativa konsekvenser. Skolpersonal får inte utsätta en elev för straff eller annan negativ behandling på grund av att eleven eller en vårdnadshavare eller förälder har anmält skolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev medverkar som till exempel vittne i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna

Det finns sju diskrimineringsgrunder som omfattas av lagens diskrimineringsförbud: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Diskriminering har många gånger samband med fler än en diskrimineringsgrund. Det gäller både när en individ blir diskriminerad och diskriminering på en samhällelig nivå. En kvinna i en viss ålder kan därför ha andra erfarenheter av diskriminering än en man som är i samma ålder. På samma sätt kan föreställningar om ålder i kombination med etnisk tillhörighet, religion och så vidare ha betydelse för hur en person blir behandlad eller vilka hinder hen stöter på.

Kön

Lagen definierar kön som att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet. Det finns även andra perspektiv på kön och identitet som skyddas under diskrimineringsgrunden könsidentitet och könsuttryck.

Exempel:

- Maria säger till sin lärare att hon vill bli byggarbetare och då säger hennes lärare att "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsidentitet och könsuttryck avses i lagen att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen. Begreppen omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr. Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för personer som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck. Även en person som identifierar sig som transsexuell men inte tänker genomgå någon könskorrigering omfattas av denna grund och därmed av skyddet mot diskriminering. En person som identifierar sig som transsexuell och planerar eller har genomgått en könskorrigering omfattas av skyddet mot diskriminering via diskrimineringsgrunden kön.

Exempel:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföstad av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Det kan handla om att vara exempelvis svensk, same eller chilensare. Etnisk tillhörighet handlar om hur du identifierar eller uppfattar dig själv. Det är alltså individen själv som definierar sin eller sina etniska tillhörigheter utifrån sin bakgrund och sin individuella historia.

Exempel:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är väldigt bra i ämnet Svenska och är bäst i klassen. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven och andra skrivningar. Läraren vill inte ge Maria A, med argument att svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism. Politiska

åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte av diskrimineringslagens skydd.

Exempel:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning eller funktionsvariation

Med funktionsnedsättning eller funktionsvariation menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening. Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Det är alltså något som en person har, inte något som en person är.

Begreppen som används på området har växlat över tid. Det har gått från handikapp till funktionshinder till funktionsnedsättning. Funktionshinder beskriver den begränsning en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Ett funktionshinder uppstår därmed i mötet mellan människa och miljö. Det kan handla om allt från höga trösklar till attityder. Det är alltså miljön och omgivningen som är funktionshindrande.

Exempel:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har adhd. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla adhd" [trakasserier]
- Patrik, som har uppmärksamhetsproblematik, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Lagen definieras sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell eller bisexuell läggning. Förbudet mot diskriminering gäller alla dessa tre sexuella läggningar.

Diskrimineringslagens skydd omfattar situationer och förutsättningar som har ett nära samband med den sexuella läggningen, såsom att ha sexuell umgänge eller att bo och leva med någon av samma kön eller av annat kön.

Exempel:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam. James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]

- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Lagen definierar ålder som uppnådd levnadslängd. Med detta avser lagen en persons fysiska levnadsålder räknat från hans födelse. Alla omfattas av skyddet eftersom alla har en ålder.

Exempel:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

Skolornas rutiner

Olovslundsskolan och Nockebyhovsskolan är skolor där alla ska trivas och känna sig trygga. Medarbetare, elever och vårdnadshavare arbetar gemensamt för en positiv och trygg atmosfär. Alla elever ska känna till att de kan gå till närmaste vuxen på skolan om något har hänt. Alla vuxna har ansvar för alla barn på skolan vilket innebär att vuxna inte kan hänvisa elever att gå till någon annan vuxen. Sedan blir klassläraren, vårdnadshavare och rektor informerade om det som hänt. Våra trivselregler är framtagna av elever och personal i Olovslundsskolan och Nockebyhovsskolan våren 2018.

Trivselregler

Vi visar varandra respekt genom att...

- uppföra oss väl mot alla i skolan – i sättet att vara och på det sätt vi talar till varandra
- respektera allas rätt till en trygg arbetsmiljö
- inte störa sina klasskamrater eller läraren under lektionerna
- inte kränka eller mobba varandra
- komma i tid till alla lektioner
- vara rädd om skolans lokaler och saker, lämna andras saker ifred
- hänga upp kläder och ställa skorna ordentligt
- keps, mössa och luva används utomhus
- inte använda mobiltelefonen under skoldagen och på fritids (undantag kan ske i samråd med personal i skolan – och då ska mobilen inte användas på ett störande eller kränkande sätt)
- all snöbollskastning, cykling, inlines, rullskor, rullbrädor, airboards och sparkcykling är förbjudet på våra skolgårdar och inne i skolan
- inte lämna skolornas områden under skoldagen, för detta krävs särskilt tillstånd av personal på skolan

Åtgärdsstrappa

Om du som elev inte följer skolans trivselregler sker följande enligt en åtgärdsstrappa:

- Steg 1 - Samtal med dig som elev
- Steg 2 - Information och samtal med dina föräldrar
- Steg 3 - Möte med dig, dina föräldrar och berörd personal
- Steg 4 - Elevhälsokonferens där dina föräldrar samt berörd personal och skolledare deltar

Disciplinära åtgärder

Enligt de förutsättningar som följer av skollagens kap 5 får det beslutas om utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering eller tillfällig omplacering vid annan skolenhet.

Sluta-regeln

Vi använder oss av sluta-regeln, vilket betyder att om man säger SLUTA så gäller det utan undantag.

Den gyllene regeln

Var mot andra som du vill att andra ska vara mot dig. Behandla andra som du vill bli behandlad.

Vårdnadshavare - förväntansdokument

Som vårdnadshavare till elev i våra skolor förväntar vi oss följande:

- Möt skolans personal med respekt, tillit och vänlighet
- Tala inte negativt om skolan inför ditt barn, då det påverkar ditt barns syn på sin skola
Om du har synpunkter på skolan - vänd dig direkt dit
- Respektera skolplikten och ditt barns rätt till utbildning
- Ledighet är ingen rättighet (respektera skolans rutiner för ledigheter)
- Se till att ditt barn kommer i tid till skolan
- Lita på att personalen arbetar professionellt
- Respektera skolans personal som myndighetsutövare t ex vid betygssättning
- Respektera skolans trivselregler
- Följ skolans kommunikationspolicy. Kontakta först den personal som är närmast berörd
- Ta del av den information som skolan tillhandahåller
- Delta i möten som skolan bjuder in/kallar till
- Håll dina kontaktuppgifter aktuella i skolplattformen

Som vårdnadshavare i våra skolor kan du förvänta dig följande av vår personal:

- Vi följer och arbetar utifrån skolans styrdokument
- Vi arbetar för att skapa en god och trygg lärmiljö
- Vi arbetar för att alla ska mötas med respekt
- Vi kommer att ingripa mot alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- Vi strävar efter att ge alla elever stöd efter behov
- Vi strävar efter en hög kvalitet på vår undervisning och verksamhet
- Vi samverkar med dig som vårdnadshavare för ditt barns bästa

Vår gemensamma värdegrund

- Alla ska trivas och känna sig trygga.
- Alla barn och vuxna i våra skolor har lika värde och har rätt att bli behandlade med respekt.
- Ingen får utsättas för kränkande särbehandling.
- Vi ska vara rädda om vår miljö.

Konflikthantering

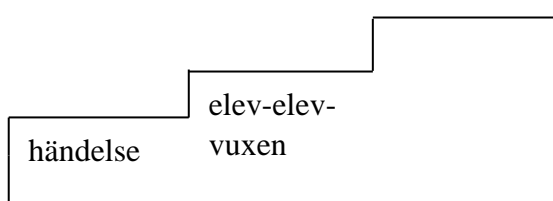
Ett gemensamt förhållningssätt vid konflikthantering kan vara till hjälp och öka tydligheten för både elever och personal.

Vad är en konflikt?

En händelse som inträffar då två eller flera elever är ledsna eller arga och som de behöver hjälp att hantera.

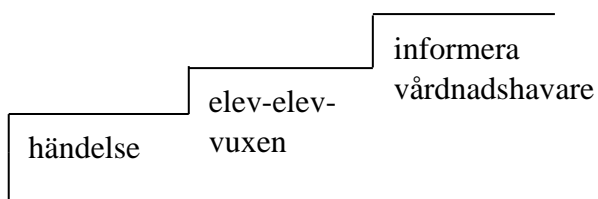
När en konflikt inträffar underlättar det att all personal agerar på samma sätt. Därför har Trygghetsgruppen arbetat fram denna handlingsplan.

Mindre konflikt

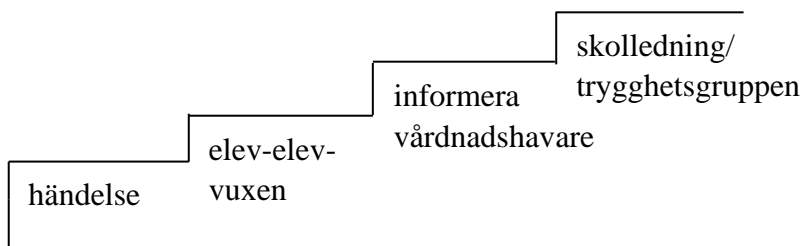
Enighet nås utan att vårdnadshavare kopplas in. Egen dokumentation görs av berörd pedagog.

Konflikt

Enighet nås och vårdnadshavarna informeras om det inträffade av eleven och av pedagogen. Dokumentation görs av berörda vuxna.

Större konflikt

En större konflikt har ofta sin grund i flera/upprepade mindre konflikter. Skolan tar kontakt med vårdnadshavarna för samtal eller vidare återkoppling. Skolledning eller Trygghetsgruppen informeras och deltar vid behov. Kvarstår konflikten kan ytterligare hjälp behövas av Trygghetsgruppen, Elevhälsoteamet eller skolledningen. Dokumentation görs av någon av de vuxna som varit inkopplad.

Vid "konflikt" och "större konflikt"

Här kan det handla om kränkande behandling enligt skollagen. Händelsen behöver då anmälas och samtalen med eleverna behöver dokumenteras. En lathund för hur dokumentationen ska ske finns i mappen G personal – Personal läsår 19-20 – Trygghetsarbete-TG.

Vem tar hand om konflikten?

I första hand tar de vuxna som varit närvarande hand om konflikten. Det kan också vara den vuxna på skolan som känner eleven bäst eller den som eleven känner sig tryggast med. Har en konflikt skett på rasten är det viktigt att berörda pedagoger som ska ta emot eleverna får veta det.

Vem tar hand om klassen/gruppen/andra elever?

Vi ställer alltid upp för varandra vid konflikter. Behöver någon hjälp för att lösa något ser vi till att hämta annan vuxen som kan ta hand om resten av klassen.

Samtalsrum

Det är viktigt att samtal förs i ett lämpligt rum som arbetslaget kommit överens om. Lämpliga lokaler i elevernas närhet bestäms och skyltar med texten "Samtal pågår" trycks upp och placeras ut.

Hur hanterar vi konflikten?

I möjligaste mån försöker vi avvakta samtalet med eleverna så att de inblandade får lugna ner sig. Bara de inblandade eleverna deltar i konfliktlösandet, resterande klass lämnas utanför diskussionen.

Använd givna frågor:

1. Beskriv vad som hände.
2. Vad tänkte du? Vad kände du? (Ev. följdfrågor)
3. Vad kan/vad vill du ta ansvar för i händelsen?
4. Den vuxne sammanfattar det som hänt, när alla inblandade har fått säga sitt. *Ex: Det här har jag hört er berätta... Stämmer det?*
5. Avsluta samtalet med uppmuntrande ord.
6. Bestäm åtgärd tillsammans med eleverna.
7. Bestäm tid för uppföljning.

Information till vårdnadshavare

Vi strävar efter att vi alltid försöker att lösa konflikterna på skolan först och att eleverna mår bra när de går hem. Om konflikten däremot uppstått efter skoltid är det av vikt att vårdnadshavarna delar ansvaret. Vid kränkande behandling informeras vårdnadshavare till de elever som varit inblandade.

Gårdsvärdsschema för Olovslundsskolan läsåret 2019-2020

Varje årskurs lägger ut sina gårdsvärdstider på sina personliga scheman. Minst en person från arbetslaget (Åk 4-6 räknas här som ett arbetslag) ska vara ute när eleverna har rast.

Fritidspersonal är i princip ute varje rast och lärare kompletterar med den tid som behövs.

Detta kan se olika ut i årskurserna, det viktiga är att eleverna har en trygg rast.

Utgångspunkten är att lärare har minst 40 min gårdsvårdstid per vecka. Alla lärare öppnar sina klassrum senast kl. 8.00.

Alla medarbetare som är ute på rasten ska ha gul gårdsvårdsväst. Detta gäller även på fritidstid då man är ute på skolgården. Som gårdsvård är det ens uppgift att gå runt på skolgården och vara med bland barnen. Om man en kort stund står och pratar vuxna sinsemellan är det viktigt att de barn som ber om hjälp eller vill säga något till de vuxna får möjlighet att göra det. Om du av någon anledning inte kan ta din gårdsvårdstid, stäm då av med arbetslaget för att hitta en ersättare.

Fotbollsplanen

Om elever ska få vistas på fotbollsplanen måste det finnas en vuxen pedagog på planen. Målen får endast flyttas av vuxna pedagoger enligt separat instruktion.

Tips till gårdsvårdar

- Lär eleverna att **alltid** gå till någon med gul väst om det händer något.
- **Helikopterperspektiv**, även om du ansvarar för en viss elev, är det bra/viktigt att ha koll på det som händer runt omkring.
- **Stäm av** med övriga gårdsvårdar.
- **Cirkulera.**
- **Lyssna** in stämningen.
- **Prata** med eleverna.
- Håll **uppsikt** t.ex. över bandyplan.
- **Kom ihåg** området bakom skolan och bodarna på **Nockebyhovsskolan.**
- **Överlämning.** Informera gårdsvårdar som kommer ut och tar över ditt pass. Till exempel info om att man löst konflikt mellan elever, elever som man bör hålla lite extra koll på eller att det är områden som är viktigt att vara på/gå till.
- **Önskemål** från några elever:
”Det är så roligt om gårdsvårdarna är med oss när vi leker/spelar King etc.”

Rutiner för dokumentation vid kränkande behandling

Skolan har, enligt skollagen, anmälningsskyldighet vid kränkningar. Den innebär att lärare och annan personal, som får kännedom om att ett barn eller en elev har upplevt eller upplever sig utsatt för trakasserier eller kränkningar i samband med skolverksamheten, är skyldiga att informera rektorn. Denna ska i sin tur informera huvudmannen. Skolan är också skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande

fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Utredningsansvaret innebär att skolan ska:

1. Anmäla till rektor och huvudman

Om personalen får kännedom om att ett barn eller en elev har upplevt eller upplever sig utsatt för trakasserier i samband med verksamheten, är de skyldiga att informera rektorn som i sin tur ska informera huvudmannen. Enligt skollagen ska kränkningar anmälas skyndsamt. Det betyder att anmälan till rektor ska ske samma dag eller dagen efter och att rektorn ska anmäla till huvudman inom en vecka. Skolan ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till huvudmannen.

2. Utredda

Skyldigheten att utreda uppstår så snart någon i personalen får vetskap om att någon upplever sig utsatt, oavsett om det är av en elev eller vuxen. Det krävs alltså inga bevis för att något har hänt. Syftet med att utreda är att få tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna göra en bedömning. Ta reda på vad som hänt genom att prata med de inblandade eleverna och andra personer som kan ha sett, hört eller vet något om situationen. Så fort du frågar någon av de inblandade vad som har hänt har du startat en utredning. Samtal kan hållas innan vårdnadshavare informeras. Det är skolan som avgör när samtal ska hållas och vilka som ska vara med. En utredning bör vara så allsidig som möjligt. Det är viktigt att det framgår vad de olika personerna sagt. En del av utredningen kan också vara att göra observationer av sociala forum och andra fysiska eller virtuella platser där eleverna interagerar. I utredningen kan personal ta hjälp av kollega eller någon från Trygghetsgruppen. Avsluta med en sammanfattande bedömning av det som framkommit i utredningen. Om anmälan gäller kränkning personal-elev är det skolledningen som genomför utredningen.

3. Bedömning av händelsen

Händelsen bedöms och i blanketten kryssas det i om det förekommit kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier, diskriminering eller om det inte bedöms ha skett någon kränkning.

4. Åtgärda och sätta stopp för kränkningar och trakasserier

I förekommande fall ska åtgärder vidtas så att eleven får en bra skolsituation samt för att förhindra att liknande situationer uppstår i framtiden. Åtgärderna beror på vad utredningen i det enskilda fallet visar. Det kan till exempel vara att ha återkommande samtal med elever, ha ökad uppsikt vid särskilda platser och vid tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda, tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker, samtal med kurator eller disciplinära åtgärder såsom avstängning inom ramen för skollagen.

Om anmälan gäller trakasserier, diskriminering, kränkningar mellan personal-elev, upprepade kränkningar mot en elev eller kränkningar av sexuell karaktär ska skolan redovisa hur man har arbetat. Skolan är skyldig att vidta åtgärder för att kränkningarna eller trakasserier ska upphöra. Skolan ska inom fyra veckor, skicka in blankett B när skolan utrett och vidtagit åtgärder för att eleven ska känna sig trygg och man följt upp ärendet. Detta följs upp av Utbildningsförvaltningen.

5. Följa upp och utvärdera åtgärderna

För att förvissa sig om att trakasserierna eller kränkningarna inte upprepas ska skolan följa upp och utvärdera åtgärderna. Om det visar sig att åtgärderna har varit otillräckliga måste skolan överväga vilka ytterligare åtgärder som kan sättas in.

6. Dokumentera

Dokumentation av utredningen och åtgärderna är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan skolan även upptäcka om de inträffade trakasserierna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

Lathund

Skolpersonal anmäler via blankett UtbF8812A och dokumenterar utredning, åtgärder och uppföljning i blankett UtbF8812B. En lathund för hur blanketterna hämtas från Intranätet, hur de fylls i och vart de ska skickas finns tillgänglig för all personal i mappen G personal – Personal läsår 19-20 – kränkande behandling.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Nedan listas de mål som sattes inför 2019 utifrån den kartläggning som gjordes under verksamhetsåret 2018, vilka åtgärder som gjorts eller påbörjats, hur åtgärderna har följts upp samt om åtgärderna har utvärderats.

Mål 2019	Åtgärd	Uppföljning	Utvärdering
Förvalta och utveckla den goda trivselen och tryggheten på våra skolor	Vid vårterminens slut planerades höstterminens uppstartsveckor med gruppstärkande aktiviteter, genomgång av trivselregler och presentation av Trygghetsgruppen för alla klasser. På fritids och i undervisningen har samtal om trygghet och trivsel varit ett återkommande inslag.	Trygghet och trivsel har löpande följts upp av Trygghetsgruppens årskursrepresentant i arbetslagen för att fånga upp signaler och behov av eventuellt utökad trygghetsarbete. Uppföljning har även skett via trivselenkät, brukarundersökning, klassråd, elevråd och skolråd.	Trivselenkätens och brukarundersökningens resultat tyder på att eleverna trivs och upplever trygghet på våra skolor. Under våren 2019 reviderades trivselreglerna utifrån synpunkter från klassråden. Under hösten 2019 har de nya klasserna i årskurs 4 arbetat mycket med trivsel och att skapa sammanhållning i klasserna. Trots detta upplever både elever och personal att studieövergången och att få ihop de nya klasserna har varit en utmaning. En omorganisering gjordes efter halva höstterminen som innebär att klasslärare nu mestadels endast undervisar sin egen klass för att skapa mer trygghet. Under höstterminen har en del elever i årskurs 4 även bytt skola vilket har medfört förändring i klasserna.

<p>Att eleverna upplever bra studiero. Elever, arbetslag, Trygghetsgruppen, Elevhälsoteamet och Lärmiljögruppen behöver tillsammans kartlägga hinder, behov och lösningar.</p>	<p>Klasserna pratar om studiero i klasserna i början av terminen, definierar vad studiero är och hur klasserna formulerar regler och förhållningssätt.</p>	<p>Studieron och klassens regler utvärderas kontinuerligt vid klassråd.</p>	<p>Resultatet av brukarundersökningen och trivselenkäterna visar att studieron är det som är mest utmanande.</p>
<p>Tydliga regler kring mobilanvändning där elever, vårdnadshavare och personal har ett gemensamt ansvar att reglerna följs.</p>	<p>Eleverna lämnar in telefonerna när de kommer till skolan och de ska inte användas på skolans område. Detta gäller från årskurs 3. Upp till årskurs 2 finns för närvarande inget behov av att införa regler kring att lämna in telefonerna då det är så pass få elever som har egen telefon.</p>	<p>Regeln att lämna in telefonen på morgonen fungerar bra. På mellanstadiet där klasserna slutar olika tider händer det att de väntar in andra elever och dröjer kvar i korridor och trapphus där de använder telefonerna. En genomgång och påminnelse kring samtliga trivselregler genomfördes för hela mellanstadiet i januari 2020.</p>	<p>På fritidsklubben har det tidigare inte funnits någon regel om att lämna in sin mobiltelefon utan eleverna har haft ett eget ansvar att ha dem i fickan eller väskan. Då det inte har fungerat är det sedan hösten 2019 obligatoriskt att lämna in sin telefon även på fritidsklubben.</p> <p>När eleverna hämtar ut sina telefoner vid skoldagens slut finns dock fortfarande en risk att de använder dem i korridor, trapphus och på skolgård. Det är viktigt att alla vuxna påminner eleverna om de regler som finns.</p>
<p>Fortsatt arbete med netetik samt risker och skydd vid nätanvändning</p>	<p>Årskurs 3, 4 och 5 har arbetat med ett specifikt material på värdegrundslektionerna kopplat till nätanvändning.</p>	<p>Elever och personal i årskurs 3, 4 och 5 upplever att det är åldersadekvat att prata specifikt om netetik då många börjar använda egen telefon och sociala medier då.</p>	<p>Ett utökat arbete där föräldrar är involverade t.ex. på föräldramöten kan behövas då skolan ser ett ökat antal konflikter och kränkningar som sker via chatt-funktioner på sociala medier på</p>

			<p>fritiden som sedan kommer med till skolan.</p> <p>Elevhälsans personal ser också ett behov av att oftare ställa frågor om hur elever har det på nätet i samtalskring hälsa och psykosocial situation.</p>
Systematiskt värdegrundsarbete med tydlig koppling till samtliga diskrimineringsgrunder.	Trygghetsgruppen har tagit fram förslag för hur ett systematiskt arbetssätt skulle kunna se ut, t.ex att ha en diskrimineringsgrund som tema över hela skolan under en månad och att den uppmärksammas på olika sätt i undervisning och skolans miljö.	Trygghetsgruppen har inte haft möjlighet att planera för det systematiska värdegrundsarbetet.	Trygghetsgruppen behöver avsätta planeringstid för att göra ett årshjul som inkluderar alla årskurser och diskrimineringsgrunder. Relevant och åldersanpassat material behöver tas fram och en plan tillsammans med skolledning för hur detta ska implementeras i hela skolan.
Ta fram kartläggningsmetod för att undersöka hinder och risker för lika rättigheter och möjligheter kopplat till diskrimineringsgrunderna.	Trygghetsgruppen har haft som mål att ta fram åldersanpassade frågor som skulle kunna tas med i skolans trivselenkät.	Under verksamhetsåret 2019 har någon kartläggningsmetod ännu inte tagits fram.	Trygghetsgruppen behöver avsätta planeringstid för att utforma en kartläggningsmetod.
Utveckla genusarbetet med koppling till diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet och sexuell läggning.	Personal har ett könsneutralt förhållningssätt och en medvetenhet vid gruppindelningar av elever.	I Trygghetsgruppens avstämning framkommer det att det inte har förekommit något systematiskt genusarbete i årskurserna men att både elever och personal	I trygghetsgruppens utvärdering framkommer ett behov att fortsätta jobba med genusmedvetenhet i personalen för att upptäcka, utmana och utveckla sitt eget förhållningssätt. På organisationsnivå kan

		<p>uppmärksammar och utmanar stereotypa könsnormer.</p> <p>På ALM har det framkommit önskemål om att ägna ett tillfälle för pedagogiskt forum till genus och normer vilket kommer att genomföras under vt 2020.</p>	<p>det även finnas behov av medvetenhet vid exempelvis, skriftliga beskrivningar, inköp av litteratur, anordnande av idrottsaktiviteter, teateruppsättningar m.m.</p>
<p>Utveckla arbetssätt för att uppmärksamma grovt språkbruk och jargong som grogrund och normaliserande av kränkningar.</p>	<p>Trygghetsgruppen har haft som mål att ta fram ett arbetssätt som passar årskurserna där klasserna får möjlighet att inventera det språkbruk som finns och själva upptäcka och ta reda på om det finns risker med det språkbruk som används.</p>	<p>Årskurs 3 och 6 har under hösten 2019 haft språkbruk som tema på värdegrundslektioner.</p>	<p>I kränkingsanmälningar och i samtal hos elevhälsan framkommer det att många elever upplever att ett grovt språkbruk är normaliserat, främst på mellanstadiet mellan eleverna men också att elever kan ha ett grovt språkbruk gentemot personal.</p> <p>Personal behöver tydligt markera att ett grovt språkbruk inte är tillåtet och vid information till vårdnadshavare behöver de få veta vad eleverna har sagt konkret då det annars är lätt att generalisera till "fula ord" och "svordomar".</p>
<p>Systematisk utvärdering av värdegrundsarbete där elever och personal</p>	<p>Under 2019 har det inte förekommit</p>	<p>Uppföljning av arbetet från studiedagen</p>	<p>I Trygghetsgruppens utvärdering framkommer ett</p>

<p>får svara på samma frågor. Vårdnadshavare behöver också inkluderas i utvärderingen, t.ex. genom färdiga frågor till föräldramötena på vå- och höstterminen</p>	<p>någon systematisk utvärdering som inkluderar elever, personal och vårdnadshavare när det gäller just värdegrundsarbete.</p> <p>Under våren 2020 har frågor tagits fram till klassråden med fokus kring trygghet och trivsel som personal kommer att arbeta med under en studiedag i april 2020.</p>	<p>kommer att göras löpande under 2020.</p>	<p>behov av att personal får möjlighet att arbeta mer systematiskt med värdegrundsfrågor i olika forum som t.ex. APT och arbetslagsmöten och att detta är återkommande för att det ska kunna utvärderas, följas upp och återkopplas till elever och vårdnadshavare.</p>
---	--	---	---

Kartläggning av verksamhetsåret 2019

Varje skola ska undersöka den egna verksamheten för att upptäcka om det finns eventuella risker för diskriminering eller repressalier, eller andra hinder för lika rättigheter och möjligheter. Undersökningen kan visa att skolan behöver göra mer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Här presenteras en sammanfattning av de undersökningar och utvärderingar som har gjorts under året. Genom klassråd, elevråd, skolråd och utvecklingssamtal ges eleverna möjlighet att föra fram sin syn på den fysiska, pedagogiska och psykosociala arbetsmiljön i skolan. Med hjälp av trivselsenkäter, hälsosamtal och andra enskilda samtal får skolan en inblick i elevernas mående och psykosociala situation och ger oss ett bra verktyg för att arbeta främjande och förebyggande.

Resultat av brukarundersökning 2019

En brukarundersökning genomförs i början på varje vårtermin på Stockholms stads skolor. Undersökningen omfattar föräldrar till elever i förskoleklass, föräldrar och elever i årskurs 2, fritidshem och grundskolan, elever i årskurs 5 samt elever som går på fritidsklubben. Resultat för fritidshem och fritidsklubb har dock inte presenterats för specifik skola under 2019. Elever svarar på enkäten under skoltid och föräldrar svarar på enkäten hemma. Undersökningen består av drygt 20 påståenden på en femgradig instämmandeskala. Andel positiva svar räknas utifrån dem som svarat 4 eller 5.

Nockebyhovsskolan

I förskoleklass svarar 87% att de trivs på skolan, 94% att de känner sig trygga och 100% att det är bra stämning på skolan. 100% svarar att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. I årskurs 2 svarar 87% att de trivs på skolan, 87% att de känner sig trygga och 93% att det är bra stämning på skolan. 80% svarar att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.

Olovslundsskolan

I förskoleklass svarar 87% att de trivs på skolan, 96% att de känner sig trygga och 94% att det är bra stämning på skolan. 73% svarar att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. I årskurs 2 svarar 86% att de trivs på skolan, 84% att de känner sig trygga och 79% att det är bra stämning på skolan. 48% svarar att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. I årskurs 5 svarar 91% att de trivs på skolan, 90% att de känner sig trygga och 81% att det är bra stämning på skolan. 69% svarar att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. På vidare frågor om vad som är anledningen till att eleverna inte kan arbeta i lugn och ro svarar de flesta att de blir störda av andra elever och att de upplever att lärare inte säger till dem som stör i både årskurs 2 och 5. Resultatet visar på stor trygghet, trivsel och att det är bra stämning i de årskurser som omfattas av undersökningen men att studieron graderas lägre. Resultaten gällande trivsel och studiero är i stort sett liknande från föregående år.

I årskurs 5 tillfrågas eleverna om man pratat om barns rättigheter utifrån FN:s Barnkonvention. 2019 svarar 63% att de har gjort det, jämfört med 92% 2018. I årskurs 5 svarar 90% att de vet vem de ska vända sig till på skolan om någon har varit elak mot en elev. 77% svarar att vuxna reagerar om någon är eller har varit elak mot en elev.

Olovslundsskolans grundsärskola

I grundsärskolan svarar 91% att de trivs på skolan, 91% att de känner sig trygga och 82% att det är bra stämning på skolan. 90% svarar att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. 82% svarar att de upplever att lokalerna är anpassade efter elevens behov.

Resultat av trivselenkäterna 2019

Trivselenkäterna som har genomförts i alla klasser på vår- och höstterminen visar på ett mycket bra resultat över lag. På en femgradig skala, där 5 är högsta positiva värdet, får eleverna svara på frågor om trivsel, trygghet, att få vara den man är och studiero. I samtliga årskurser har vissa frågor i vissa klasser fått några få negativa värden. De individuella svaren har uppmärksamats och åtgärder har sats in. Den fråga som fått lägst gradering handlar om studiero och det gäller samtliga årskurser. Det är knappt någon skillnad i svaren på klassnivå vid jämförelse av vår- och hösttermin 2019. Medelvärde på elevernas svar för samtliga frågor är 4,5 för både vår- och hösttermin. 2018 var medelvärdet 4,6.

Kränkningsanmälningar 2019

Sedan höstterminen 2018 förs statistik över de kränkingsanmälningar som görs. Det är ett hjälpmedel för skolan att få en överblick av vilken typ av kränkningar som sker, om det finns särskilda platser där kränkningar sker, om det finns årskurser där kränkningar förekommer mer eller om kränkningar mot ett kön eller ålder förekommer oftare. I statistikföringen framkommer inga namn eller personliga uppgifter.

Under vårterminen 2019 gjordes 53 kränkingsanmälningar för Olovslundsskolan och 2 för Nockebyhovsskolan. Kränkingsanmälningarna avser främst fysiska och verbala/skriftliga kränkningar, 32 respektive 28 st. 3 st anmälningar avser psykiska kränkningar. 2 anmälningar har gjorts gällande kränkningar av sexuell karaktär. Alla anmälningar avser kränkningar mellan elever. Ingen av anmälningarna avser upprepade kränkningar mot samma elev. Majoriteten av kränkningarna har skett på skolgården eller fotbollsplanen, därefter klassrummet eller korridoren. 55% av kränkningarna har skett mot pojkar. Det har anmälts något fler kränkningar i åk F-3 än i åk 4-6.

Under höstterminen 2019 gjordes 60 kränkingsanmälningar för Olovslundsskolan och 2 för Nockebyhovsskolan. Inför höstens kartläggning gjordes fler kategorier i kartläggningsfilen för platser där kränkningar kan ske. De nya platserna som lades till var fotbollsplanen, bandyplanen, fritidsklubben, fritids F-3, korridor/trapphus och utanför aulan. Kränkingsanmälningarna avser främst fysiska och verbala/skriftliga kränkningar, 42 respektive 38 st, vilket betyder att en del anmälningar innehåller flera typer av kränkningar. 2 anmälningar avser psykiska kränkningar. 2 anmälningar har gjorts gällande kränkningar av sexuell karaktär. Alla anmälningar utom en avser kränkningar mellan elever. 7 av anmälningarna avser upprepade kränkningar mot samma elev. Majoriteten av kränkningarna har skett på skolgården, därefter korridor/trapphus, klassrum, fritidsklubb. 73% av kränkningarna har skett mot pojkar. 2 anmälningar gäller kränkningar som är riktade mot elever i grundsärskolan. Det har anmälts dubbelt så många kränkningar i åk 4-6 än i F-3.

Trygghetsgruppens utvärdering

I Trygghetsgruppens avstämningar under året har det framkommit att kränkingsanmälningar görs men att det kan vara svårt för pedagoger att hinna dokumentera utredning, åtgärder och uppföljning, särskilt när fler är inblandade och fler samtal har genomförts.

Det har också framkommit under året att personal önskar värdegrundsmaterial att arbeta med i sina klasser för att det ska vara likvärdigt för eleverna i samma årskurs. Utifrån detta har Medborgarskapsskolan tagits fram där material med olika teman och fokus är kopplade till varje årskurs.

Trygghetsgruppen har under 2019 träffats varannan vecka och stämt av aktuella kränkingsanmälningar, stämningen i årskurserna och behov av insatser på individ- och gruppnivå. Insatserna har fördelats i gruppen och mellan professionerna. Trygghetsgruppen har haft en planeringsdag under vårterminen 2019 där gruppen bland annat genomförde en webutbildning om kränkande behandling och reviderade frågorna till trivselenkäten. En utvärdering av Medborgarskapsskolan gjordes och det visade sig att alla årskurser ännu inte kommit igång men att det planerades till uppstarten av höstterminen. Vid höstterminens slut har alla årskurser kunnat utvärdera materialet till Medborgarskapsskolan och utifrån detta kommer materialet att revideras i vissa årskurser.

Under höstterminen har Trygghetsgruppen inte haft möjlighet till någon planeringsdag men behov finns att sammanställa och analysera det underlag som finns, som mötesprotokoll från Trygghetsgruppen, elevrådsprotokoll, synpunkter från vårdnadshavare, kränkingsanmälningar m.m. Utifrån detta skulle Trygghetsgruppen kunna avgöra vilka frågor som ska lyftas i andra forum, ringa in behov samt göra en tydlig implementeringsplan för nästkommande läsår. Målet skulle vara att all personal involveras i det förebyggande arbetet i större utsträckning.

Elevhälsoteamets utvärdering

I Elevhälsoteamet finns fler representanter från Trygghetsgruppen vilket stärker kopplingen mellan trygghetsarbetet och elevhälsoarbetet. Det blir också en närmare koppling mellan trygghet och trivsel med faktorer som problematisk skolfrånvaro, behov av särskilt stöd, elevs hemsituation samt medicinska, psykosociala eller psykologiska faktorer. När en elev, grupp, klass eller årskurs förekommit mer än två gånger på en termin i Trygghetsgruppens möten har detta även tagits upp i Elevhälsoteamets möten.

Ett ökat antal samtalskontakter hos skolkurator under 2019, främst från mellanstadiet, handlar om stress kopplat till skolprestation men även social stress. I samtal med elever främst från mellanstadiet framkommer också en bild av att det förekommer ett grovt språkbruk mellan eleverna i skolan och via sociala medier, vilket kan leda till kränkningar. Under höstterminen 2019 har många samtal varit kopplade till årskurs 4 där en gemensam närmare handlar om att det känns tufft att gå från lågstadiet till mellanstadiet när det gäller klassindelning, högre kunskapskrav och nya vuxna att skapa relation till.

En pågående fråga för både Elevhälsoteamet och Trygghetsgruppen är regler kring mobilanvändning under skoldagen. Ökad mobilanvändning kan öka risken för kränkningar på

nätet och bidra till negativ social jämförelse samtidigt som mobilen kan vara ett hjälpmedel för vissa elever. En viktig fråga inför höstterminen 2020 för Trygghetsgruppen och Elevhälsoteamet är också hur övergången mellan årskurs 3 och 4 ska bli så bra som möjligt.

Klassråd och elevråd

Klassråd och elevråd har genomförts varje månad och fasta punkter kopplat till trygghet och trivsel har funnits i dagordningen. Eleverna uttrycker att de tycker att klassråd, elevråd och skolråd är bra för att eleverna får möjlighet att framföra sina åsikter om hur de har det på skolan och att deras tankar, åsikter och förslag till förbättringar tas på allvar.

Främjande insatser under året

Här presenteras en inventering av påbörjade och planerade främjande och förebyggande insatser.

Trygghetsgruppen

Våra skolor har en trygghetsgrupp som ansvarar för det systematiska kvalitetsarbetet för skolornas trygghet och trivsel. Trygghetsgruppen består av lärare och fritidspersonal representerade från alla arbetslag, specialpedagog, skolsköterska, skolkurator och biträdande rektor. Trygghetsgruppen arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande på individ-, grupp- och organisationsnivå. Trygghetsgruppens sammansättning ger en bred och samlad elevkännedom och tvärprofessionell kunskap vid utvärderingar och kartläggningar av vårt trygghetsarbete. Vid behov är Trygghetsgruppen ett komplement till den övriga personalens insatser vid konflikthantering eller kränkingsärenden.

Trygghetsgruppen träffas en timme varannan vecka på tisdagar. Under vt-19 hade Trygghetsgruppen en planeringsdag med syfte att planera för det systematiska terminsarbetet med förebyggande och främjande insatser och uppstarten av ht-19. Under ht-19 har Trygghetsgruppen inte haft möjlighet till en planeringsdag. Inför mötena stämmer årskursansvarig av med årskursens arbetslag om hur stämningen är bland eleverna. Årskursansvarig berättar sedan kort på mötet om nuläget för årskursen. Aktuella trygghetsärenden på grupp- och individnivå följs upp. Specifika kränkingsärenden tas upp vid behov och om Trygghetsgruppen behöver vara behjälplig i utredningar, åtgärder eller uppföljningar.

Om en specifik elev framkommer mer än två gånger i kränkingsanmälningar under en termin tas eleven även upp hos Elevhälsoteamet för att kartlägga elevens situation och eventuella behov av andra insatser.

Trygghetsgruppens medlemmar och årskursansvar

Helén Eriksson, f-klass

Anna Beck, åk 1

Åsa Larsson, åk 2

Mathias Hallberg, åk 3

Martin Larsson, åk 4-6

Fredrik Wetterholm, åk 4-6

Marita Perman Höglund, Nockebyhovsskolan f-3

Lisa Smeds, biträdande rektor, F6
Helene Wiberg, skolsköterska
Nathalie Lidström, skolkurator

Implementering av planen hos personal

En viktig del av arbetet är att personal känner till och får tid till att sätta sig in i planen. Nyanställda behöver få en introduktion och vikarier behöver veta vem de kan vända sig till för att ta del av skolornas rutiner.

Förenklad likabehandlingsplan

Det finns en förenklad plan mot diskriminering och kränkande behandling, Likabehandlingsplanen, som är riktad till eleverna med ett lättförståeligt språk och med förklarande bilder. Trygghetsgruppen har också en förenklad powerpoint-presentation som är anpassad till årskurserna och som visas årligen för klasserna vid höstterminens uppstart. Presentation och genomgång av planen anpassas till ålder, mognad och funktionalitet.

Klassråd, elevråd och skolråd

Klassråd och elevråd är bärande delar i skolans elevdemokratiska arbete. Elevrådet består av 1-2 representanter från varje klass. Elevrådet leds av rektor eller biträdande rektorer och har möten en gång i månaden. En gång per termin anordnas ett skolråd där elevrådet F-6 träffas, detta råd leds av rektor.

I elevrådet har representanter från klassråden möjlighet att lyfta aktuella ärenden från sina klasser. Vid elevrådets möte skrivs protokoll som mailas till klassföreståndarna. Elevrådsrepresentanterna tar i samråd med sin lärare upp de punkter som diskuteras i elevrådet i sina klasser. Klassråd ska genomföras regelbundet i varje klass och särskilt inför elevrådets möten. På elevråden och i klassråden är studiero, trygghet och trivsel fasta punkter på dagordningen.

VIS – Värdegrund i skolan

Skolan har ett dubbelt uppdrag som består i att förmedla och förankra både kunskaper och demokratiska värden. Det handlar om att utbilda medvetna och kompetenta samhällsmedlemmar som enligt demokratins ideal kan hantera den kunskap och värdegrund som det svenska samhället vilar på. Målet med skolans demokrati- och värdegrundsarbete är att främja demokratin och motverka odemokratiska uttryck. Det förutsätter att värdegrunden integreras i kunskapsmålen. Skolan ska enligt läroplanen både överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att förbereda dem för att leva och verka i samhället.

Enligt Lgr 11 är skolans mål att varje elev:

- Kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personlig erfarenhet.
- Respekterar andra människors egenvärde.
- Tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor.
- Kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

- Visar respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

Sedan höstterminen 2019 finns VIS inlagt på schemat och alla årskurser har därmed schemalagd tid för värdegrundsarbete varje vecka.

Medborgarskapsskolan

Sedan höstterminen 2018 har årskurserna tilldelats ett tema med ett huvudmaterial med lärarhandledningar. Under 2019 har alla årskurser hunnit testa eller arbeta helt och hållet med materialet och kunnat utvärdera det.

Materialen kan användas under en period, t.ex. en gång i veckan eller utspritt över hela årskursen med ett pass i månaden. Medborgarskapsskolan är ett sätt att arbeta med värdegrunden. Tanken är att temat ska genomsyra värdegrundsarbetet för årskursen och att huvudmaterialet kan kompletteras med andra material, böcker, KRAM-byrå, EQ-övningar, grupparbeten och diskussioner. När eleverna går ut årskurs 6 har de fått värdefull kunskap, självkännedom och förståelse för andra att ta med sig i sin fortsatta utveckling mot att bli goda demokratiska medborgare. Under 2020 kommer materialet att uppdateras utifrån de utvärderingar som årskurserna har gjort.

Förskoleklass – introduktion till Barnkonventionen

Material med inspiration och handledning som ger möjlighet att diskutera frågor som alla barns lika värde, respekt och tolerans på ett enkelt och lekfullt sätt.

Årskurs 1 - Känslor och trygghet, egna uppfattningar och andras perspektiv

Boken om Liten är en allvarlig men hoppfull berättelse om hur det kan vara att vara Liten i en ledsam hemmiljö. Berättelsen syftar till att informera barn om sina rättigheter. Kopplat till boken finns 11 känslkort att arbeta med, exempelvis en för varje kommande vecka.

Årskurs 2 - empati, vänskap och mod

Vara vänner – åtta berättelser i en serie från UR. Det handlar bland annat om att vara ny i klassen, att vara olik sina kompisar och att alltid hamna utanför. I berättelserna möter vi såväl offer och förövare som den som ”bara” ser på. Historierna ser ut att få ett olyckligt slut – men så stannar allt upp och karaktärerna får frågan om de kunde ha gjort något annorlunda. Filmen spolas tillbaka och låter alla som är med vara lite snällare, lite modigare. I klassen kan filmen stoppas vid det första olycka slutet för diskussion om alternativa slut.

Årskurs 3 - rättigheter och skyldigheter på nätet

Jag <3 internet tar upp frågor om

- Rättigheter och skyldigheter på internet med utgångspunkt från Barnkonventionen
- Elevernas egen nätvardag
- Frågor med fokus på etik i förhållande till nätet
- Internetsäkerhet

Framtaget av statens medieråd.

Årskurs 4 - fördjupning i barnkonventionen

Material från Rädda Barnen med förslag på temaarbeten och många gruppstärkande övningar.

Årskurs 5 - vuxna, samhället och andra organisationer som stöd

- Orka – serie med 7 avsnitt från UR. Serien är inriktad på hur man som barn kan få hjälp, och även hur man kan stötta en kompis som har det jobbigt.
- Berätta för mig – serie med 5 avsnitt från UR. Om gruppträck, mobbning och rädslor.

Årskurs 6 - normer och fördomar

Serie från UR med syfte att belysa alla individers lika värde och lika rättigheter.

Musse Hasselvall gestaltar PK-mannen. Han lever i föreställningen att han är en öppen person med få fördomar. Samtidigt tillhör han på många sätt normen. Han är vit, hetero, stockholmare, medelklass, man och har inga funktionsnedsättningar. PK-mannen gör misstag i mötet med personer som på olika sätt är normbrytare och får dem att känna sig utsatta. Han gör det inte av illvilja utan som en konsekvens av att aldrig själv ha tillhört någon utsatt grupp.

NOOLAN-modellen

Så här arbetar vi för en förutsägbar skoldag. Modellen gäller för alla vid skoldagens början samt när eleverna byter pedagog. Vissa undantag kan ske vid undervisning i andra lokaler eller utomhus.

- Vi hälsar välkomnande på eleverna då de kommer in i lektionssalen. Alla elever ska känna sig sedda och välkomna till skolan.
- Kontrollera närvaro/frånvaro och att rätt material finns med till lektionen.
- Frånvarande elevers namn skrivs upp på tavlan/aktuell lista
- Se till att kläder och väskor är snyggt och prydligt upphängda på elevernas krokar.
- Om det är dagens första lektion – gå igenom dagen, lunch och annat som kan vara viktigt för eleverna att känna till.
- Gör en tydlig start av lektionen genom att informera om lektionens innehåll. Gå igenom lektionens mål, syfte eller vad eleverna ska lära sig under lektionen. Koppla gärna till tidigare lektion.
- Avsluta lektionen med att sammanfatta vad ni gjort. Sträva efter att få eleverna delaktiga i sammanfattningen. Hur kan du som lärare få kunskap om vad eleverna tagit till sig under lektionen?
- Eventuella läxor kommuniceras muntligt och skrivs på tavlan. Läxor skrivs också in i veckobrevet.
- Bortplockning, städning, stolar ställs i ordning. Återställ teknisk utrustning.
- Eleverna sitter på sina platser och lektionen avslutas på ett tydligt sätt. Samtala gärna med eleverna om morgondagen och vad som händer då.

Elevhälsoarbete

Elevhälsoteamet arbetar med att stödja personal i det främjande trygghetsarbetet med fortbildning inom lösningsinriktad pedagogik och lågaffektivt bemötande. Elevhälsoteamet kan också bidra med kunskap om funktionsvariationer, anpassningar och bemötande samt hur medicinska och psykosociala faktorer påverkar elever på individ- och gruppnivå.

Faddring

Mål för fadderverksamheten är att alla elever ska känna sig trygga på skolan. Syftet är att eleverna ska lära känna fler vuxna och att de yngre och de äldre eleverna ska lära av varandra. Fadderklasserna träffas minst tre gånger per termin och det kan vara olika aktiviteter varje gång, t.ex. äldre läser för yngre, yngre läser för äldre, pyssel, uteaktiviteter, utflykter mm. Det är klasslärarna som ansvarar för att dessa träffar äger rum. Under varje termin kommer vi att ha två ”fadderrast-veckor”. Under dessa veckor träffas fadderklasserna vid ett valfritt tillfälle och har rastaktiviteter tillsammans. Fadderklasserna hör ihop enligt modellen Fa-3a, 1a-4a, 2a-5a, 3a-6a och så vidare. Nockebyhovskolan har faddring enligt Fd-2d och 1d-3d.

Rastvärdar och vuxennärvaro

Skolans personal har schemalagd arbetstid löpande under hela läsåret då de är gårdsvärdar. Skolans personal erbjuder pedagogisk lunch vilket leder till att fler personal finns naturligt bland eleverna.

Rastaktiviteter och trygg skolgårdsmiljö

Alla elever ska erbjudas en stimulerande och trygg skolbarnomsorg, fritidsverksamhet och rastverksamhet. Målet är att utveckla rastaktiviteter för att skapa en roligare och tryggare skolgårdsmiljö. På måndagar erbjuder ett arbetslag enligt ett rullande schema rastaktiviteter på den första rasten. I årskurs 1-3 är ambitionen att ha minst en rastaktivitet eller lekrast per dag i varje årskurs.

Gemensamma lär-och fritidslokaler används där de olika yrkeskompetenserna samarbetar utifrån en gemensam pedagogisk grundsyn med mottot ”hela barnet hela dagen”. Bibliotek och idrottssal används därför även utanför ordinarie undervisningstid. Utevistelse och fysiska aktiviteter genomförs på skolgård, fotbollsplan och i närområdet. Personal är synlig på raster såväl på skolgården som i korridorerna. Det ska också finnas tydliga gemensamma regler och rutiner för rastverksamheten som är lätta att förstå för elever i alla åldrar och för personal oavsett om man är ny.

Tillgänglighet

Skolorna ska vara tillgänglig för alla elever, vårdnadshavare och personal. Både den fysiska och pedagogiska miljön ska vara tillgänglig för alla elever, oavsett funktionalitet. Skolan ska ge alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling. Detta för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla, däremot ska den vara tillgänglig för alla. Skolledning, specialpedagoger och undervisande lärare ansvarar för att göra undervisningen tillgänglig för alla elever. Friluftsdagar och studiebesök planeras med hänsyn till elevernas funktionsvariation och anpassningar görs utifrån det.

Större delen av skolan är fysiskt tillgänglighetsanpassad under 2016/2017. Ombyggnad av skolans lokaler i allmänna utrymmen, så väl som klassrum och toaletter för ökad tillgänglighet och sker kontinuerligt efter behov. Skolledning och lokalansvarig ansvarar för att tillgängligheten följs upp och att brister löpande identifieras och åtgärdas.

Etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning

Inom ramen för undervisningen ska de mekanismer som ligger bakom fördomar och rasism kontinuerligt belysas samt genom att medvetedegöra de mänskliga rättigheterna för eleverna. Skolledning, klasslärare och SO-lärare ansvarar för att det genomsyrar den pedagogiska planeringen.

Förebyggande åtgärder utifrån kartläggningens resultat

Här presenteras de förebyggande åtgärderna som påbörjats och planeras.

Studiero

I trivselenkäterna och brukarundersökningen uppger en del att det inte har arbetsro på lektionerna. Detta var även ett prioriterat område förra året och samtliga klasser arbetar med att skapa bra arbetsro utifrån klassens behov. I arbetet är det viktigt att eleverna är delaktiga i att definiera vad arbetsro är och hur man kan ta eget ansvar för att skapa arbetsro för sina klasskamrater. Målet är att alla elever ska uppleva arbetsro under lektionerna. Uppföljning görs via trivselenkäter, klasskonferenser, klassråd och elevråd. Det är ett kontinuerligt arbete som eleverna behöver påminnas om under läsåret. Elevhälsoteamet finns som stöd i arbetet kring studiero för att bidra med ytterligare perspektiv och eventuellt hitta andra faktorer som påverkar studieron än saker som kan störa i olika arbetsmoment, som t.ex. trivsel, relationer i klassen, stämning, trygghet, struktur m.m.

Kartläggning av risker

Den analys som Trygghetsgruppen hittills hunnit göra kring de kränkingsanmälningar som gjorts under 2019 men också de konflikter som uppstått som inte anmälts som en kränkning är att de oftast sker på raster eller övergångar mellan lektioner. På mellanstadiet där gårdsvärdarna är färre än på lågstadiet är risken stor att mindre konflikter som uppstår i olika spel på gården inte fångas upp och att de fortsätter och blir större konflikter till nästkommande rast eller att konflikter fortsätter in i klassrummet. Om en konflikt avbryts på grund av att rasten är slut finns också en risk för att konflikten uppkommer igen i klassrummet genom att elever placeras tillsammans i uppgifter om undervisande lärare inte hinner få information från gårdsvärd om det som hänt på rasten. Trygghetsgruppen ser ett behov av att fortsätta kartlägga och prata om möjliga lösningar i arbetslagen för att förebygga konflikter i övergångar mellan rast och lektion och mellan lektioner som sker i olika lokaler. Trygghetsgruppen ser också ett behov av att skapa samsyn och rutiner för avslut av lektion och början på rast mellan gårdsvärdar och undervisande lärare.

Språkbruk och dolda kränkningar

Av kartläggningen framkommer det att ett grovt språkbruk kan bli normaliserat, i klassrum, på raster och på sociala medier, och kan därför lätt förminsкас vilket leder till att elever inte vänder sig till en vuxen. Under året kommer detta arbete att planeras för att arbeta förebyggande och proaktivt i klasserna med dessa teman. Årskurs 2, 3 och 6 har under 2019/2020 påbörjat ett arbete kring detta. Elever och personal kommer att involveras i uppföljning, utvärdering och utveckling av arbetssätt.

Kön, könsidentitet och sexuell läggning

Föregående års resultat av utvärderingen tyder på att skolorna behöver diskutera och dokumentera det arbete som görs i arbetslagen kopplat till dessa diskrimineringsgrunder. På en övergripande nivå behöver även skolledningen leda och uppmärksamma detta arbete. Under våren 2020 kommer fritidspersonal ha genus som tema på ett av tillfällena för pedagogiskt forum.

Kränkningar på nätet

Ett aktivt arbete kring nätetik påbörjades 2017 där elever, personal och vårdnadshavare deltog på föreläsningar och diskuterade ämnet i klasserna. I Medborgarskapsskolan har årskurs 3 fått ett specifikt tema kring detta då vi ser att många elever börjar använda sig av sociala medier i årskurs 4. Under 2019 och 2020 har även årskurs 4 och 5 arbetat specifikt med nätetik kopplat till kränkningar, hur man använder nätet och sociala medier på ett säkert sätt och hur lagstiftningen ser ut.

Barnkonventionen

1 januari 2020 blev Barnkonventionen svensk lag. Barnrättslagen har sin grund i FN:s konvention om barnets rättigheter och innebär skärpta krav på kommuner och myndigheters tillämpning av lagar och regler som kan komma att påverka barn. Den nya lagen medför inga drastiska förändringar i skolans dagliga verksamhet eftersom skollagen redan överensstämmer väl med barnkonventionen. Lagen lyfter barn och ungas rätt till delaktighet i situationer som berör dem och gör det svårare att förbise barnrättsperspektivet. I alla beslut som rör barn, exempelvis åtgärdsprogram, särskilt stöd och disciplinära åtgärder ska barn ha möjlighet att uttrycka sin åsikt och skolorna göra en bedömning av barnets bästa. Sverige ratificerade FN:s barnkonvention redan 1990 och har sedan dess varit bunden av konventionens artiklar. Skälet till att göra barnkonventionen till lag är att den inte fått fullt genomslag i beslutsprocesser som rör barn. Bristerna i tillämpningen har framförallt rört principen om barnets bästa och barnets rätt att få uttrycka sina åsikter.

Även eleverna själva behöver kunskaper om vilka rättigheter de har. Barnombudsmannen har tagit fram webbplatsen ”Mina rättigheter” om barn och ungas mänskliga rättigheter. Den innehåller inspiration och lektioner, anpassade för pedagoger som lär ut om barnkonventionen.

Analys

Av kartläggningen framkommer det att eleverna på våra skolor skattar trygghet och trivsel högt både i trivselenkäten och i brukarundersökningen. I kartläggningen av kränkingsanmälningar framkommer behov av åtgärder när det gäller vuxennärvaro och regler på skolgård och fotbollsplan samt rutiner för övergångar för att minska antalet kränkningar.

De kränkingsanmälningar som gjorts tyder på att det finns behov av att arbeta kring fysiska och verbala kränkningar, främst bland pojkarna. Vi behöver ta reda på hur eleverna ser på situationen, om det finns en jargong och om det finns beteenden som anses vara normalt som kan vara en grogrund för kränkningar. Utifrån detta behöver vi, tillsammans med elever, ta

fram åtgärder och mål. Det finns också en koppling mellan kränkningar hos pojkar och att de sker på skolgård och fotbollsplanen vilket tyder på att vuxennärvaro och regler behöver förbättras och förtydligas.

När det gäller frågorna i trivselenkäten kan det alltid finnas risk för att frågorna tolkas olika och att det finns en viss oro för att ange negativa svar då namn uppges. Det är alltid viktigt att den pedagog som genomför enkäten förklarar syftet med den och varför namn skrivs. När det gäller kränkingsanmälningar finns alltid en risk för ett mörkertal och att kränkningar inte anmäls. Det kan dels bero på att personal bedömer situationer olika, att arbetet och samtalen inte dokumenteras, men också att elever inte vänder sig till vuxna.

I kartläggningen av kränkingsanmälningar och i avstämning med Trygghetsgruppen har några trakasserier rapporterats på våra skolor. Även om det är få till antalet är det ändå viktigt att skolorna under året pratar om trakasserier och sexuella trakasserier anpassat efter årskurserna och att det tydliggörs i den förenklade likabehandlingsplanen.

Det främjande trygghetsarbetet och värdegrundsarbete i undervisningen är av stor vikt för att motverka och förebygga kränkningar och diskriminering. Genom att elever får kunskap om vad kränkningar och diskriminering är, att de får lära sig om sina rättigheter, vara med och skapa värderingar och attityder i sina klasser, tror vi att kränkningar och diskriminering kan förebyggas och förhindras.

I det främjande och förebyggande arbetet framkommer det i kartläggningen att mer tid behövs för att sammanställa, analysera, planera och utvärdera ett systematiskt arbete. Trygghet, trivsel och värdegrundsfrågor behöver finnas som stående punkter i fler forum där olika personalgrupper och professioner i skolan möts för att få en helhetssyn kring behov och lösningar. Framförallt behöver elevernas upplevelse av sin situation komma fram då de vet bäst om hur det är att vara elev på våra skolor.

Mål för verksamhetsåret 2020

Utifrån kartläggningen och analysen av verksamhetsåret 2019 listas kommande års mål nedan:

- Förvalta och utveckla den goda trivseln och tryggheten på våra skolor.
- Att eleverna upplever bra studiero. Elever, arbetslag, Trygghetsgruppen och Elevhälsoteamet behöver tillsammans kartlägga hinder, behov och lösningar.
- Tydliga regler kring mobilanvändning där elever, vårdnadshavare och personal har ett gemensamt ansvar att reglerna följs.
- Fortsatt arbete med nätetik samt risker och skydd vid nätanvändning.
- Systematiskt värdegrundsarbete med tydlig koppling till samtliga diskrimineringsgrunder.
- Ta fram kartläggningsmetod för att undersöka hinder och risker för lika rättigheter och möjligheter kopplat till diskrimineringsgrunderna.
- Utveckla genusarbetet med koppling till diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet och sexuell läggning.
- Utveckla arbetssätt för att uppmärksamma grovt språkbruk och jargong som grogrund och normaliserande av kränkningar.

- Systematisk utvärdering av värdegrundsarbete där elever och personal får svara på samma frågor. Vårdnadshavare behöver också inkluderas i utvärderingen, t.ex. genom färdiga frågor till föräldramötena på vår- och höstterminen.

Årshjul

Nedan presenteras det planerade arbetet för verksamhetsåret 2020.

Januari

Revidering av planen. Skolkurator påbörjar arbetet och sammanställer kartläggning av verksamhetsåret 2019. Trygghetsgruppen, Elevhälsoteamet, skolledning och Pedagogiska ledningsgruppen kompletterar revideringen.

Februari

Elever och vårdnadshavare i förskoleklass, årskurs 2 och årskurs 5 besvarar brukarundersökningen.

Mars

Planen presenteras för personal på APT. Planen görs tillgänglig för all personal via personalmapp och publiceras på hemsidan för vårdnadshavare. Den förenklade likabehandlingsplanen revideras av Trygghetsgruppen och presenteras för eleverna i klasserna.

April

Eleverna besvarar trivselenkäten. Resultat av brukarundersökningen och trivselenkäten sammanställs, jämförs med föregående termins svar och presenteras för klasserna. Utifrån resultatet av trivselenkäten pratar eleverna om möjliga orsaker till resultatet, förslag på åtgärder och mål och arbetar sedan med dessa. Diskussion om resultatet, förslag på åtgärder och mål dokumenteras.

Maj

Klassråd, elevråd och personalmöten får utvärderingsfrågor kopplade till planen. Utvärdering av trivselregler. Inventera förslag på åtgärder kopplade till målet att uppmärksamma språkbruk.

Juni - juli

Klassernas arbete utifrån resultat från trivselenkäten utvärderas och dokumenteras. Trygghetsgruppen sammanställer och utvärderar terminens arbete, kränkingsanmälningar och reviderar vid behov planeringen för arbetet under kommande hösttermin.

Augusti

Uppstartsveckor med gruppstärkande aktiviteter, fadderaktiviteter påbörjas, trivselregler går igenom i klasserna, Trygghetsgruppen presenterar sig i klasserna.

September

Värdegrundsarbete kopplat till diskrimineringsgrunderna påbörjas.

Oktober

Trivselenkäten besvaras av eleverna. Resultat av trivselenkäten sammanställs, jämförs med föregående termins svar och presenteras för klasserna. Utifrån resultatet av trivselenkäten pratar eleverna om möjliga orsaker till resultatet, förslag på åtgärder och mål och arbetar sedan med dessa. Diskussion om resultatet, förslag på åtgärder och mål dokumenteras.

November

Klassråd, elevråd och personalmöten får utvärderingsfrågor kopplade till planen. Klassernas arbete utifrån resultat från trivselenkäten utvärderas och dokumenteras. Trygghetsgruppen sammanställer och utvärderar terminens arbete och planerar för kommande läsår.

December

Kartläggning av verksamhetsåret 2019 sammanställs, utvärderas och analyseras. Plan för 2021 färdigställs.